І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

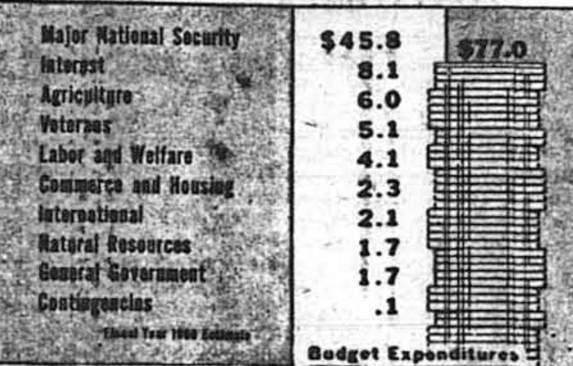
СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 12. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 20-го СІЧНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 20, 1959 No. 12. VOL. LXVI.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕСЛАВ КОНГРЕСОВІ ПРОЄКТ НОВОГО ЗБАЛЯНСОВАНОГО БЮДЖЕТУ

Розподіл видатків у бюджеті 1959/1960 р.

Вашинґтон. — В понеділок дня 18-го січня ц. р., през. Айзенгавер переслав Конґресові проєкт бюджету на 1959-1960 рік. Бюджет збалянсований і передбачені в ньому прибутки мали б становити суму 77,100,000,000 долярів і видатки 77,000,000,000 долярів. Минулими роками бюджетові дані, його висоту і висоту видатків в окремих ділянках проголошувано щойно після того, як Президент передав уже проєкт бюджету під розгляд Конґресу. Цього року дані про висоту бюджету опубліковано ще перед передачею бюджетового проєкту Конґресові. Новий бюджет зредукований у порівнянні до минулорічного але ж, не зважаючи на те, передбачені в ньому видатки на оборону залишаються на тому самому рівні і подекуди будуть навіть вищі. В порівнянні до бюджету з 1950 року, що виносив у прибутках 30,5 більйона і в видатках 39,6 більйона, бюджет на 1959-50 рік майже два рази вищий. Із 77 більйонів видатків, передбачених в новому бюджеті, 45,800,999,999 піде на оборону, 9,100,900,000 на сплату процентів, 6 більйонів на сільське господарство, 5,100,000,000 для ветеранів, 4,100,000,000 на ре-компенсати для робітників і на суспільну опіку, 2,300,000,000 на торгівлю і мешкальне будівництво. В політичних колах сподіваються, що проєкт нового бюджету буде прийнятий в Конґресі критично, особливо ж серед демократів, які вже тепер виступають з гострими закидами, що бюджет є цілком нереалістичний і що він не узгляднює в задовільний спосіб інтересів країни. Деякі конґресмени твердять, що, передусім, злеґковаження мілітарних потреб і вимог може бути дуже загрозливим для країни. На оборону запропонованого през. Айзенгавером бюджету виступили деякі республіканські конґресмени і сенатори, заявляючи, що вони мають повне довір'я до през. Айзенгавера і його досвіду в мілітарних справах. Водночас із цим республіканці підкреслюють, що в новому бюджеті узгляднено в задовільний спосіб справу конструкції і продукування нових далекосяжних ракет.

Ніксон має очолювати комісію для поборювання інфляції

Вашинґтон. — З урядових кол повідомляють, що віце-президент Ричард М. Ніксон мав би очолити окрему комісію, про яку згадував президент Айзенгавер в своєму зверненні Про Стан Унії, і яка мала б поборювати інфляцію долара. Але ця справа ще не є остаточно вирішена, бо деякі урядові кола пропонують, щоб цю комісію очолив якийсь член Айзенгаверового кабінету. Якщо віце-президент став би на чолі цієї комісії, то це була б перша публічна роля, яку мав би виконати віце-президент. Ця комісія буде вивчати причини інфляції та дбати про те, щоб її припинити. Такі арґументи промовляють за те, щоб Ніксон очолював цю комісію: 1. Він був би „невтральним" головою комісії, бо член кабінету (секретарі праці або скарбу) міг би діяти під кутом погляду свого департаменту. 2. Прихильники Ніксона думають, що успішна діяльність віце-президента на пості голови цієї комісії збільшила б його шанси, як кандидата на президента в 1960 році.

В Арґентині вибух страйк і відбулися арештування комуністів і пероністів

Буенос Айрес. — 18-го січня президент Артуро Фрондізі відлетів на 12-денну візиту до ЗДА, а в країні вибух страйк і відбулися арештування комуністів і пероністів. Заарештовано коло 30 осіб і закрито домівку головної управи Комуністичної партії. Президента Фрондізі охороняли 4 тисячі поліцистів, коли він від'їздив зі своєї підміської резиденції на летовище. Юрба кричала „зрадник" та виголошувала інші образливі слова на його адресу. Коло американської інформаційної аґенції в Ля Плята вибухла бомба, яка спричинила мале ушкодження. Одночасно почався 48-годинний протестаційний страйк, який спаралізував життя в країні, припинивши автобусовий транспорт. Комуністи і пероністи протестують проти того, що президент Фрондізі поїхав до ЗДА на переговори.

В АМЕРИЦІ

● **Поштовий департамент** пригадує, що на поштових адресах не вільно скорочувати слова „Аляска" на „Аск" чи „Ака." Стейт Алабама має скорочення „Ала", Аркенсо — „Арк", а новий стейт Аляска не матиме скорочення.

● **Демократична партія** має 750,000 долярів боргу, який хоче зліквідувати якнайскорше. Для цього вона орґанізує „Клюб 750", кожний член якого має дати по $1,000 своїх власних або зібраних грошей на заплату цього боргу. Очолює клюб колишній підсекретар скарбу Е. Ґ. Фолі, а його почесними головами є Труман, пані Рузвелт і Стівенсон.

● **15-го січня** на цілій території ЗДА відбулася проба протилетунської оборони. Команда Летунської Оборони в Колорадо Спрінґс, Колорадо, впродовж трьох хвилин аалярмувала 280 міст у 48 стейтах. Проба вповні вдалася.

● **Луїс Карріззалес** в Ди Мойн, Індіяна, 14 оків тому, мавши 86 років, одружився з 21-річною дівчиною, а 15-го січня цього року разом із 6-ма дітьми в ресторані відзначив 100-річчя з дня своїх народин. Він походить з індійського племени Чірокі. Того ж дня Луїс пішки ходив до повітового суду, щоб відновити дозвіл на посідання рушниці.

● **Крайова Ліґа Медичних Сестер** повідомляє, що в 1958 році у школах, які підготовляють медичних сестер, навчають 46,600 студенток, — на 2,000 більше, як у 1957-му році.

ГУБЕРНАТОРИ СТЕЙТІВ І ПОСАДНИКИ МІСТ ПРОГОЛОШУЮТЬ „УКРАЇНСЬКІ ДНІ" З НАГОДИ РОКОВИН ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ І СОБОРНОСТИ

У зв'язку з 41-річним проголошенням незалежности Української Народної Республіки та 40-річчям проголошення злуки всіх українських земель в одну, ні від кого незалежну самостійну і соборну Українську Державу, що припадають 22-го січня, з багатьох стейтах і містах, де живуть громадяни українського роду, почалася традиційна вже акція підпису проклямацій „Українського Дня" губернаторами стейтів та посадниками міст.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В КОННЕКТИКАТІ

Губернатор стейту Коннектикат Абрагам Рібікофф був перший, що підписав проклямацію „Дня Української Незалежности" з початком цього року. У проклямації, підписаній губернатором старанням очолюваної д-ром Василем Небелюком Українсько-Американської Стейтової Політичної Організації, сказано: „22-го січня має подвійне значення для Українського Народу та для українців і осіб українського походження в усьому світі. В цьому дні 41 рік тому в Києві була проголошена українська незалежність, а 40 років тому проголошено Акт Злуки, об'єднуючи Західню Україну з Українською Народною Республікою. Вільний світ жалує, що українська незалежність тривала коротко, знищена комуно-совєтським насильством. Проте, вільний світ знає, що бажання незалежности і волі живе в серцях українців в усьому світі. День Української Незалежности, відзначуваний кожного 22-го січня, дає нам добру нагоду з'єднатись з численними мешканцями стейту Коннектикат українського роду та з українцями в усьому світі в молитвах за повернення волі і незалежности цьому волелюбному народові".

ВРОЧИСТІСТЬ В ТРЕНТОНІ, СТОЛИЦІ НЮ ДЖЕРЗІ

Врочистість підписання формальної резолюції про День Української Незалежности в стейті Ню Джерзі губернатором цього стейту Робертом В. Майнером відбулась у столиці стейту, Трентоні, минулої п'ятниці, 16-го січня, в приявності представників українських організацій стейту. Старання в цій справі, як і попередніх років робив в імені українців стейту податковий комішенер Гудсонського повіту, широковідомий український громадський і політичний діяч адв. Марсел Ваґнер з Джерзі Сиmaking. В українській репрезентації, крім адв. Ваґнера, взяли участь: гол. предсідник УН-Союзу Д. Галичин, член стейтової леґіслятури В. Мартин, голова філії УКК з Джерзі Сити А. Шаран, голова філії УКК з Трентону мґр. Ів. Костюк, повітовий виборчий комішенер з Перт Амбою В. Ваверчак, шеф поліції Перт Амбою Ів. Свалик, б. посадник і тепер радник Гіллсайду В. Ґураль, М. Литвин, М. Ґолембійовський та М. Матіяш з Нюарку і ред. А. Драґан. Губернатор Майнер підписав стейтовий документ, проголошуючи день 22-го січня „Днем Української Незалежности" для відзначення світлих актів відновлення української незалежности і соборности 41 і 40 років тому, які, хоч були короткотривалі, бо їх насильством знищила аґресивна комуністична Москва, то тим менше згадка про них та змагання до їх привернення перетривали всі переслідування та живуть і сьогодні в серцях і душах всіх українців у світі. Тому, що ці змагання українців до відновлення своєї суверенної і соборної Української Держави заслуговують на піддержку і заохоту збоку всіх волелюбних народів, губернатор Майнер проголошує 22-го січня Днем Української Незалежности в стейті Ню Джерзі та закликає всіх громадян цього стейту цей день відповідно відзначити. Вся церемонія підпису цієї проклямації була сфільмована та буде показана в рамках одногодинної телевізійної програми на струї ч. 13 в неділю, 8-го березня, яку влаштовує окремий Український Телевізійний Комітет стейта Ню Йорку і Ню Джерзі, очолюваний п. Мироном Лесьовим, для відзначення роковин 22-го січня. Відповідні проклямації Українського Дня будуть підписані також посадниками багатьох міст стейту Ню Джерзі, в яких є українські громади.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ У ФИЛАДЕЛФІЇ

Українська громада у Филаделфії приготовляє врочисте відзначення Дня Незалежности і Соборности. Ще в грудні заходами місцевої Філії УККА був створений Громадський Комітет для переведення святкувань під проводом д-ра Володимира Галана. Цей Комітет виєднав у властей проклямацію на проголошення 22 січня українським днем у Филаделфії, як теж у всій Пенсилвенії. Врочисте проголошення українського дня у стейті Пенсилвенія новим губернатором стейту п. Лоренсом відбудеться в середу, 21-го січня ц. р. в Білому Домі у Гарисбурґу. Між іншим — це буде перший акт нового губернатора. Губернатор Лоренс прийме в цей день українську делеґацію представників від громад Филаделфії, Питсбурґу і Скрентону та виголосить відповідну промову. Теж мейор Филаделфії проголосить урочисто український день в самий день роковин, в четвер, 22 січня ц. р. Мейор Ділворт прийме в цей день делеґацію українців міста на врочистій авдієнції. В цей день на Сити Гол у Филаделфії, побіч американського державного прапора, повіватиме український національний прапор. В суботу, 24-го січня ц. р. у великій залі Тавн Гол при вулиці Брод ч. 150 відбудеться Святочна Академія для відзначення цієї великої дати в новітній українській історії. Промовцем на Академії буде секретар Білого Дому, який привезе особисте привітання від Президента ЗДА. Українську промову виголосить д-р Володимир Галан. В мистецькій програмі виступить хор „Кобзар" під управою д-ра Антона Рудницького, співачка Ганна Шерей, піяністка Зоя Маркович і декляматорка Надя Филипів. В Академії візьмуть участь колишні учасники світлих історичних подій. У всіх українських святинях будуть відправлені Богослужби.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В МЕЙОРА ШИКАҐО

В дні 8-го січня ц. р. президент Ліґи Американців Українського Походження в Шикаґо, п. Іван Дужанський, був гостем мейора міста Шикаґо — Ричарда Дейлі, якому зложив подяку за проголошення проклямації з приводу актів „22 Січня", а делеґація Школи св. Николая в Шикаґо при тій нагоді передала мейорові гарний дарунок — образ в рямцях українського стилю та карту земель України в англійській мові. Мейор Р. Дейлі візьме участь у Академії, присвяченій пам'яті „22-го січня", що його улаштовує Ліґа Американців Українського Походження в Шикаґо в неділю, 25 січня ц. р. в Авдиторії св. Николая при Райс і Левітт.

В тому дні місто Шикаґо відвідав якраз перший заступник прем'єра СССР Анастас І. Мікоян, одначе мейор Шикаґо не уважав за відповідне прийняти його в Сіті Голл, приймаючи в тому часі згадану українську делеґацію.

ПРОКЛЯМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Проклямація Дня Української Незалежности в цій метрополії світу буде врочисто підписана посадником міста Робертом Ваґнером у вівторок, 20-го січня, о год. 10:30 рано в Сіті Голл., у приявності очолюваного п. Іваном Винником Об'єднаного Комітету та складових організацій громадянства.

Кол. през. Труман проти „аматорських дипломатів", що пропаґують „мир" з Совєтами

Ню Йорк. — Кол. президент Гаррі С. Труман виступив з гострою атакою проти „добре думаючих, само-покликаних і самовпевнених миротворців" з американського політичного мінансового та промислового світу, які роз'їздять по Совєтському Союзі чи гостюють в Америці Мікояна та мимохіть, несвідомо та зі шкодою для американських інтересів роблять прислугу совєтській пропаґанді. Гаррі Труман у статті проти „аматорських амбасадорів" на сторінках „НЙ-Таймс-у", з понеділка 19 ц. м. кількакратно з притиском підкреслював, що єдиним, що має право вести американську закордонну політику, є президент ЗДА, який розпоряджає такими інформаціями про всі чужі країни, що їх не має ні одна інша особа в ЗДА Труман розкрив, що недавно коли він був на відкритті нового Конґресу в Вашинґтоні прийшов до нього представник одної держави з заввагами на тему американської політики і він, Труман, відіслав того дипломата до Білого Дому. Гаррі Труман особливо заатакував американських фінансістів і промисловців, які, задивлені в можливості здогадних торговельних зисків приймали Мікояна з такою поквапністю і „сердечністю", що могли цим вводити в блуд публічну опінію. Власний досвід Трумана — казав він — переконав його, що було б „фатально" завертати хоч би на 1 цаль перед натиском совєтського експансіонізму.

ЗДА стурбовані кризою у Південній Кореї

Сеуль. — За проголошеним новим законом про внутрішню безпеку країни, в Південній Кореї уряд може в кожній хвилині припинити волю преси, зборів і слова, поруч із іншими громадянськими свободами. Крім цього скасовано виборний характер міських і сільських управ, які надалі будуть призначувані губернаторами, що їх з черги призначає міністер внутрішніх справ. Всі ці зміни вдаряють по принципах громадянських свобод і демократичного устрою і тому викликають стурбування серед американських і інших чужинних обсерваторів в Південній Кореї, які бояться, щоб весь комуністичний світ, особливо китайські і північно-корейські комуністи не використали цієї справи для своєї посиленої пропаґанди проти Південної Кореї і проти ЗДА, як найбільшого протектора Південної Кореї. Тому до Вашинґтону виїхав на наради в цій справі амбасадор ЗДА Волтер С. Довлінґ. Південно-корейський парлямент спаралізований, бо проурядові лібералі, які становлять більшість, і демократична опозиція не хочуть спільно засідати. Демократи твердять, що це тільки претекст уряду Синґмана Рі, що новий закон, потрібний для боротьби з комуністичною інфільтрацією, а насправді — ліберальна партія хоче запевнити собі перебування при диктаторській владі. Але, за твердженням часописів, не є виключений компроміс. Одначово лібералі, як і демократи є проти комуністів і за союзом з Америкою.

Французький парлямент одобрює заяву прем'єра Дебре

Париж. В минулу п'ятницю 453 глосами проти 56 новий французький парлямент одобрив заяву прем'єра Мішеля Дебре, при чому „проти" голосували тільки комуністи і соціялісти. Голосування над програмовою промовою прем'єра не має, зрештою, за новою конституцією значення затвердження чи не затвердження прем'єра на його становищі, бо прем'єра призначає тепер президент Республіки, а для його зміни потрібно було б не тільки виразне висловлення недовір'я урядові, але й пред'явлення позитивної іншої політичної програми й іншого кандидата, що у практиці невикональне. У промовах послів критиковано амнестію, проголошену для альжирських партизанів і їх однодуців та фінансові реформи уряду. Виступ д-ра Шеріфа Сід Кари з Орану в Альжирі виявив теж наявно угодівсько - прислужницьке обличчя мусульманської групи в новому французькому парляменті. Згаданий мусульманський представник виступав проти амнестії для „зрадників" та заявлявся за „інтеграцією", ото ж асиміляцією Альжиру до Франції. В Альжирі ступнево випускають на волю амнестованих націоналістів, яких число доходить до восьмох тисяч осіб Це дещо відпружило атмосферу, але на політичну розв'язку альжирської проблеми нема покищо виглядів.

ІЗ СПОРТОВОЇ ХРОНІКИ

Ню Йорк. — Футбольні змагання за мистецтво Ліґи між УСК, Ню Йорк і Блу Стар закінчилися програною УСК у відношенні 5 : 1. За те Резерва УСК'у виграла у змаганнях із Резервою Блу Стар у відношенні 5 : 2. Змагання других команд УСК-у не відбулися з огляду на замерзлі грища. Так же само — з огляду на мороз — не відбулися змагання між филаделфійським „Тризубом" і бруклинським „Ітелієнс".

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Василь Полевчак**, відомий молодий американсько - український діяч з Елізабету в Ню Джерзі, був обраний головою міської ради плянування згаданого міста, посадником якого є Стівен Дж. Берцік, щирий прихильник українців. Полевчак є конструкційним інспектором фірми Шелл Ойл Ко, у Мт. Вернон, Н. Й., бере активну участь в американсько-українському житті і є членом УНС. Свого часу він був президентом Ліґи Української Молоді Північної Америки і тепер є касиром Фундації цієї ж Ліґи.

● **Суддя Іван С. Гонас із Індіянополісу, Індіяна**, видатний американсько-український діяч, член УНСоюзу, був обраний на загальній конференції апеляційних суддів президентом Апеляційного Суду стейту Індіяна.

● **Виставку образів Михайла Мороза**, видатного українського маляра-пейсажиста, влаштовує в днях 26-го січня до 7-го лютого ц. р. відома мистецька Ґалерія Панораса при 62 Вест 56-ій вулиці у Ню Йорку. Американський журнал „Арт Нюс" вмістив у числі 9-му з січня ц. р. дуже прихильну оцінку творчости Михайла Мороза разом з репродукцією одного з його образів. Відкриття виставки відбудеться в понеділок 26-го січня ц. р. о год. 5-ій пополудні. Виставку можна оглядати кожного дня, від понеділка до суботи, о год. 1,30 до 6,30 по полудні.

МІКОЯН НЕ ПРЕДСТАВИВ НІЯКИХ НОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ

КОНФЕРУВАВ З ПРЕЗИДЕНТОМ І ДОЛЛЕСОМ. — НА ЗУСТРІЧІ З СЕНАТОРАМИ ВИКЛИКАВ ВРАЖЕННЯ „ФІЛІБАСТЕРА". — У ТЕЛЕВІЗІЙНОМУ ІНТЕРВ'Ю НАТЯКНУВ НА МОЖЛИВІСТЬ ЗМІНИ СТАНОВИЩА ЩОДО БЕРЛІНУ. — ВІД'ЇЗДИТЬ У ВІВТОРОК. 20-го Ц. М.

Вашинґтон. — Під час свого виступу на телевізійній передачі через Нешенел Бродкестінґ Компані в минулу неділю 18 ц. м., Мікоян заперечив, наче б Совєти вимагали тільки від ЗДА й інших західніх країн зміни свого становища в справі Німеччини й Берліну. Він зазначив тільки, що „ми ще не дістали контрпропозицій, ані додатків до наших пропозицій". З того преса виводить ніби готовість Совєтів до зміни свого становища в справі Німеччини й Берліну, та в усякому разі готовість до дальших переговорів. Зате Мікоян заперечив можливість об'єднання східнього Берліну з західнім в одно „вільне місто". На тій телевізійній передачі чотири американські журналісти завдавали запити Мікоянові, гостро при тому атакуючи його. Йому звертали увагу на різницю між інтервенцією ЗДА в Лимані, де не вбито ніодної людини, та Совєтів на Мадярщині, де згинуло 20.000 мадярів на промовчування совєтською пресою різних заяв Мікояна призначених, очевидячки, тільки для американців, на постійне представлювання Америки совєтською пресою, як кровожадної країни. Один журналіст заявив: „Є у нас оповідання про маршуючих вояків і маму, яка закликала: всі маршують не до такту, за винятком мого сина". Мікоян з черги закинув американській пресі видумування історій про СССР, коли, мовляв, сов. преса пише тільки правду, ітд. Признав, що СССР лякаються відродження німецького мілітаризму.

Кінець минулого тижня Анастас Мікоян перевів на нарадах з державним секретарем Доллесом і президентом Айзенгавером та на зустріч з членами сенатської Комісії для закордонних зв'язків. В п'ятницю минулого тижня він мав 2 і пів годину нарадуу з державним секретарем Доллесом, після якої поїхав на сніданок з усіма 15-ма членами сенатської Комісії для закордонних зв'язків, а вечером мав „діловий обід" з участю віце-президента Ричарда Ніксона, державного секретаря Доллеса й інших високих американських урядовців. В минулу суботу 1 год і 45 хвилин Мікоян перебував у Білому Домі на розмові з Президентом, у приявности амбасадора Меншікова і державного секретаря Доллеса. Після відходу Мікояна з Білого Дому пресовий секретар Президента Джеймс Гаґерті заявив, що Президент і державний секретар ствердили, що „розмови були корисні". Але водночас — за всіми часописними твердженнями — у цих всіх розмовах Мікоян ні трішки не проступився з совєтського становища в будь-якій міжнародній справі.

Один із сенаторів, вийшовши з наради з Мікояном, заявив: „Ми відкрили нового філібастера" (обструкціоніста, що виголошує предовгі промови з тактичних причин). — Сенатор Гомер Кейпгарт, республіканець з Індіяни, вийшовши з сніданку, що його мала сенатська Комісія для Закордонних Зв'язків з Мікояном, заявив: „Вони мають рацію, ми не маємо, вони мають рацію, ми не маємо, — це все, що той чоловік мав сказати нам. Я щасливий, що міг піти геть". — Перед Капітолем і Білим Домом пікетували знову групи мадярських демонстрантів, але вони стрималися від будь-яких окликів. Мікоян призначив свій відлет до Москви на вівторок 20 ц. м. Він зрікся виїзду на два дні до Флориди, де хотів особливо придивитися тамошньому промислові мороження овочів і ярин та роблення овочевих соків і тамошньому готелярству. На зміну Мікоянового пляну вплинув, мабуть заклик римо-католицького архиєпископа Джозефа Патріка Гарлі, щоб усі дзвони в флоридських церквах дзвонили на знак протесту проти „такої жалібної нагоди", як відвідини Мікояна. Часописи звертають увагу, що останнім совєтським гостем у Білому Домі був Молотов в 1945 році.

В західній Европі обнижено митні бар'єри

Париж. — Після того, як формально договір західньо-европейських держав — Франції, Західньої Німеччини, Італії, Голляндії і Люксембурґу — про Спільний господарський ринок увійшов в життя з 1 січня ц. р., в усіх цих державах обнижено імпортові мита тим часом на 10%. Ці мита мають бути ступнево обнижувані, поки цілком будуть скасовані всі митні бар'єри. Не передбаченою подією є обниження митних бар'єр також супроти Англії і 16-ох інших західньо-европейських країн, які формально не входять до Спільного господарського ринку. З свого боку Англія і ті інші західньо-европейські держави так само пообнижували мита у відношенні до країн Спільного ринку. Внаслідок того передбачається надзвичайний зріст торговельних взаємин західньо-европейських країн.

У СВІТІ

● **В Японії** найбільшу сенсацію викликала вістка про те, що з 15-ох собак-вовчурів, яких японська полярна експедиція мусіла залишити в підбігуновій околиці 11 місяців тому, три залишились живими. Загинулим собакам ставлять пам'ятники. Цими днями окрема експедиція відлетіла для спровадження тих трьох уцілілих вовчурів.

● **Великі італійські доми моди** випустили в світ жіночі сукні, які мають надати „тон" моді на біжучий рік. Прикметна риса цих суконь — високий стан і глибокий виріз як за Наполеонівських часів. Паризькі доми моди узгіднили подібний стиль.

● **Совєтський Союз** запротестував поти рішення Норвегії побудувати нове летовище на одному з островів архіпеляґу Шпіцберґен, за 2,500 миль на північ від полярного кола. Совєтський уряд заявляє, що таке летовище мало б стратеґічне значення і було б загрозою для СССР. Норвегія є членом Північно - Атлантійського пакту (НАТО).

● **Президент Південної Кореї**, Синґман Рі, відмовився зустрінутись з віце - президентом Чанґом з опозиційної Демократичної патії, щоб обговорити з ним справи, зв'язані з політичною кризою, яка виникла внаслідок введення нового закону про збільшення прав поліції. Демократична партія поборювала цей законопроєкт, як засіб уряду дістати леґальну можливість переслідувати опозицію. Проурядова більшість прийняла законопроєкт після того, як демократичні посли виступили з парляменту. Синґман Рі твердить, що закон має тільки протикомуністичне вістря.

● **У порті Ісксидурин**, в Туреччині, з невідомої причини вилетів у повітря величезний нафтоналивний корабель „Мірадор" містоти 20,762 тонни. Згинуло шість осіб залоги та 34 особи з залоги буксирного корабля „Імроз", що знаходився поруч „Мірадору" в моменті вибуху. 18-го грудня на „Мірадорі" вибухла була пожежа, але тоді її вдалося погасити, хоч згинули дві особи. Не виключають, що хтось завзявся знищити той корабель. Він належав до грецької компанії, а плив під прапором Панами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОДАВЕЦЬ ЗАБРІХАНИХ ФРАЗ

Після того, як Анастас Мікоян відбув у минулу п'ятницю 16-го і суботу 17-го наради з державним секретарем Доллесом і президентом Айзенгавером, його двотижнева візита в З'єдинених Державах, куди він приїхав 4-го січня, по суті закінчилась. Незалежно від офіційного комунікату та від з'ясування значення відвідин Анастаса Мікояна, зробленого Доллесом і Айзенгавером під час їх минулотижневих пресових конференцій, образ відвідин Мікояна заокруглився вже в минулий четвер після його виступу на пресовій конференції в будинку Об'єднаних Націй. Це було завершення його метушливости, проявленої на терені Ню Йорку, де він оглядав один із найбільших товарових домів Мейсі, снідав з жидівською делегацією, був на прийнятті у „Валдорф-Асторії", на прийнятті у банкірів на Волл Стріті, бачився з кол. губернатором Гарриманом, який хоче незабаром з цілою родиною їхати до Совєтів, і промовляв на Раді для закордонних зв'язків, що має свою домівку недалеко головної кватири совєтської делегації в ОН. Під час усіх цих зустрічей, нарад, розмов і промов Мікоян тримався стійко тієї самої лінії, якою йшов весь час перебування в ЗДА — спершу у Вашингтоні і потім у подорожі по цій країні.

У поведінці Мікояна на терені ЗДА звертають увагу дві головні риски: говорити й нічого не сказати, та — зустрічатись з верхівкою, а не з масами. Коли Хрущов назвав був Мікояна „найспритнішим вірменським продавцем комуністичних килимів", то в З'єдинених Державах він показав себе продавцем старих вилинялих фраз із совєтської закордонної пропаганди. Хитрий діялектик і крутій, він ні разу не заікнувся і не зацукався. Не було такого клопітливого запиту, на який Мікоян не мав негайної відповіді. Коли йому на згаданій пресовій конференції в ОН сказали про переслідування жидівської віри і культури в Совєтах, то він палко цьому заперечував, покликаючись на „свободу", що її мають „всі" народи Совєтського Союзу. Але, мовляв, жиди самі не дуже квапляться плекати літературу жидівською мовою, бо вони творять „спільну" російську культуру. Коли йому назвали прізвища розстріляних письменників, він спокійно заявив, що нічого про це не знає. Коли ж йому говорили про Мадярщину, то він знову повторював старі фрази про „внутрішню справу" мадярського народу, до якої нема діла зовнішньому світові, утотожнюючи — очевидячки — нарід з комуністичною клікою, яка вернулась до влади завдяки совєтським танкам. У тому стилі були всі його відповіді і заяви: про мирові зусилля Совєтів, про співіснування, про суперництво двох економічних систем, про перегони у зброєнні, що їх ведуть — всупереч своїм миролюбним заявам — американські фінансисти, про добру волю Совєтів яка безсильна в зустрічі зі злою волею „так званого" вільного світу, що хоче в кожній справі „диктувати" . . .

Судячи з коментарів американської преси, такий підхід Мікояна знудився слухачам. При тій своїй спритності Мікояна, яка диктує йому ласкаво признавати „деякі успіхи" капіталістичного ладу, що проявляються у високій життьовій стопі американців (такі Мікоянові завваги промовчується совєтською пресою), він усе ж забув, що спеціяльно на терені Об'єднаних Націй не можна говорити про те, що З'єдинені Держави і їх союзники відповідають завжди „нєт" на совєтські „конструктивні" пропозиції; відомо, що ЗДА не заклали в Раді Безпеки ні одного „вета", а Совєти зголосили їх 83 рази. Для Мікояна совєтська концепція розв'язки німецької проблеми „знаменита", а американська свобода погана, бо — мовляв — вона дозволяє „хуліганам" ображати закордонних гостей. Коли Мікоянові пригадали, що співіснування полягає в компромісах, і що треба узгіднювати становища, а не триматись цупко своїх проєктів, Мікоян відразу відвернув палицю кінцем до розмовця: це, мовляв, Захід не поступливий і хоче стосувати „диктат" в усіх справах, а Совєти хочуть тільки рівности і забезпечення своїх слушних інтересів . . .

Ні в одній справі Мікоян не сказав публічно — і, можна здогадуватись, в чотири очі, нічого нового, ні в одній справі не поступився ані на крок. Зате виявив характеристичну для большевицької кліки тягу — приставати з мільйонерами, великими промисловцями, банкірами. Це й логічно: Мікоян — представник найбільш капіталістичного в світі підприємства. В СССР усе господарство удержавлене і кероване велетенським бюрократичним апаратом. Для тієї большевицької верхівки „влада робітників і селян" — це вилиняле гасло, за яким криється уярмлення робітників і селян, перетворення їх у мільйони безіменних невільників режиму. І тому „акули Волстріту" найбільш імпонують мікоянам, з тією різницею, що вони куди ближчі потребам маси, як мікоянам.

ХРУЩОВСЬКИЙ КОДЕКС ЗАКОНІВ

П'ять років тому, після смерти Сталіна, тоді ще „колективне керівництво" гостро засудило сталінський кримінальний кодекс законів і урочисто приобіцяло негайно його виправити й видати новий, згідно з духом „соціялістичної законности". Берію застрелили саме за те, що він порушив „соціялістичну законність". Це він, мовляв, „насаджував сваволя, стосував заборонені методи слідства, фальсифікував слідчі справи, обвинувачував невинних людей у державних злочинах". Одначе, сталінський кодекс законів у цілковито незміненому вигляді, з його нелюдськими „статтями", які давали суддям вільну руку вбивати чи милувати совєтських громадян, формально перестав діяти лише тепер, на порозі 1959 року. Але чи перестав і чи перестане він діяти фактично?

У московській „Правді" з 26 грудня минулого року опубліковано на восьмох сторінках три проєкти під такими назвами: „Основи кримінального законодавства", „Про кримінальну відповідальність за державні злочини" і „Про кримінальну відповідальність за військові злочини". Всі ці три законопроєкти Верховний Совєт СССР ухвалив одноголосно, як ухвалював за Сталіна всі його законопроєкти. На їх основі мають бути справлені дотеперішні кодекси законів Совєтського Союзу.

У своїй доповіді на засіданні Верховного Совєту голова Комісії законодавчих пропозицій, Д. Полянський, уже не згадував ані словом про первісні причини, які спонукали совєтський уряд змінити чинне законодавство. Комуністичний законник заявив, що, мовляв, прийняті 30 років тому основи законодавства „багато в чому перестаріли". А за цей час, мовляв, експлуататорські кляси зліквідовано, приватну власність знищено і соціялізм — переміг на всьому фронті!

За п'ять років, що минули від часу смерти Сталіна, справді багато води перепливло в Москва-ріці. За цей час, зокрема, розлетілось „колективне керівництво", а на його місці розташувався Нікіта Хрущов. За цей час нібито й минула гостра потреба перекладати всі гріхи режиму на померлого Сталіна. І тому нові основи законодавства укладалося в Москві під зовсім іншим аспектом, як то обіцяли були „колективні диктатори".

У нових основах кримінального законодавства особливо загострюється увагу судових органів на боротьбу з різного роду злочинністю, при чому совєтські законодавці і в нових кодексах не розрізняють переступів кримінальних і політичних. Одначе, в нових основах передбачається „звуження і злагіднення відповідальности за діляння, що не становлять великої небезпеки для держави та суспільства . . . і значне підсилення відповідальности за найтяжчі злочини супроти держави". І тут, очевидно, йде вже виразне розмежування діянь кримінального і політичного характеру, а значить і різний вимір кари для політичних і кримінальних арештантів. Конкретно потверджує це стаття 1-ша „Зрада батьківщини", що охоплює такі „особливо небезпечні державні злочини": перехід на сторону ворога, шпигунство, видача державної або військової таємниці чужій державі, втеча за кордон або відмова вернутися з-за кордону до Совєтського Союзу"...

В поданому вище переліку „найтяжчих державних злочинів" варто звернути спеціяльну увагу на: „втечу за кордон" і „відмову вернутися з-за кордону" — за які винуватці мають бути карані 10-15-річним тюремним ув'язненням або смертю. Втечу не від кари за будь-який поповнений злочин, за крадіжку, вбивство чи навіть за антисовєтську діяльність — а просто за самий факт утечі, інакше кажучи, за вихід поза територію, на якій дана особа з якихось причин не хоче перебувати, і відмову вернутися з еміграції, значить не послухатись закликів репатріяційних комісій, совєтське законодавство вважає за найтяжчий державний злочин.

У законах жадної демократичної держави таких „злочинів" не передбачено. Ці „злочини" видумали комуністи, їх оформив у свосму беззаконні кривавий Сталін, а тепер потвердив його беззаконня гідний сталінський наслідник Хрущов.

Також особливу увагу треба звернути в „Положенні про військові трибунали" на статтю 15-ту, за якою до компетенції цих „коротких судів" передається всі переступи, що за них в умовах мирного часу законом передбачена кара смерти. Таким чином у компетенцію цих судів передасться не тільки військовиків-порушників законів, але може бути передана й кожна цивільна особа, яка вчинила правопорушення політичного характеру, бо кожну такого роду справу слідчий може потрактувати як „замах на безпеку держави" — особливо тяжкий злочин. Само собою до компетенції військових трибуналів належать усі справи, зв'язані з шпигунством, а такі справи найчастіше „пришивали" совєтські слідчі Богу духа винним людям за часів сжовщини і всяких інших чисток.

Отже, згідно з новим хрущовським законодавством, кожна з політичним забарвленням справа може бути вилучена з-під юрисдикції цивільного суду і передана під юрисдикцію військового суду, що всі свої розправи провадить за закритими дверима. А хто може знати, які там, за тими дверима, у голови суду і прокурора на комірці відзнаки — суддівські чи енкаведівські?

У новому законодавстві нічого не згадується про суди і розправи, ведені сьогодні, як і велися за Сталіна, в кабінетах МГБ-КГБ, замовчується навіть назви цих загальновідомих установ. Зустрічаємо лише одну згадку про „слідчих органів державної безпеки", до компетенції яких належать, зокрема, такі справи: зрада батьківщини, шпигунство, терористичні акти, диверсії, шкідництво, антисовєтська пропаганда і агітація, масові заворушення та ін.

Поза тим у нових кодексах можна зустріти властиві для „ліберальної" доби Хрущова чисто пропагандивного характеру уступи. Це, наприклад, стаття, яка забороняє прокуророві й слідчому перекладати обов'язок доказування на підсудного або домагатися від нього зізнання відомими засобами насильства і погроз. Сталінський кодекс також не дозволяв слідчим тортурувати підсудних, а проте . . . Або нечуваний для мешканців демократичних країн „привілей" совєтських громадян, за яким карати їх можуть тільки(!) за вироком суду, а також заборона суддям стосувати закони за аналогією, інакше кажучи, засуджувати людину на 10 років і навіть на смерть за вчинок, не передбачений законом. Також додумалися, нарешті, автори нових кодексів викинути з судової практики надавання засудженим титулу „ворога народу" (цей титул, здається, останнім одержав сам голова совєтської безпеки Берія).

Але всі ці „проґресивні" інновації, всі ці „пільги" основного змісту нового совєтського законодавства не змінюють. Оформлене воно під гаслом: „Жадних потурань небезпечним злочинцям!" Це — нібито така вимога народів до упорядників хрущовського кодексу, вимога, яку совєтські судді повинні точно й повсякчас виконувати. Алеж протягом сорока років усі свої злочини супроти поневолених ними народів поповнюють комуністи іменем цих самих народів.

В. С-ко

Мілена Рудницька

УЯВНА МІСІЯ ПРЕМ'ЄРА ФАНФАНІ

Рим. — Жестом у великому стилі розпочався новий рік в італійській закордонній політиці: подорожжю прем'єра Італії, Амінторе Фанфані до Єгипту й до Греції. Властиве кажучи, справжньою ціллю подорожі було Каїро, тоді як візита в Атенах була тільки принагідна, „по дорозі". Тож про поїздку до Каїро буде тут мова.

Велику й амбітну програму ставив собі шеф італійського уряду, який є також міністром закордонних справ, їдучи до Нассера, президента Об'єднаної Арабської Республіки. Були в цій програмі справи, що стосуються тільки взаємовідносин Італії і Єгипту, але були й такі, що торкаються проблем світової політики. Не диво, що італійська преса й італійське громадянство надавали цій подорожі особливого значення. В їх розумінні мала це бути не звичайна собі візита шефа уряду до держави, з якою Італія має спільні інтереси, але подія виключної міжнародної важливости.

Нагадаймо, які надії зв'язували урядові й громадські кола Італії з поїздкою Фанфані до Каїро, і сконфронтуймо ці надії з дійсністю, себто з фактичними вислідами каїрських розмов, оскільки ці висліди відомі з офіціяльних комунікатів і з чуток, що продерлися крізь стіни дипломатичних кабінетів.

Нема сумніву, що Італія і Єгипет, як країни середземноморського басейну, зв'язані спільними проблемами, і що само їх географічне положення підказує їм шукати порозуміння і співпраці. Назвімо, для прикладу, деякі справи економічного й культурного характеру, які вимагали вияснення і поладнання в безпосередніх переговорах державних керманичів. Італія має надмір кваліфікованих техніків та інших спеціялістів; ці люди можуть придатися Єгиптові для реалізації його плянів індустріяльного розвитку та для модернізації рільництва країни. Італія хотіла б партиципувати своїми машинами й робочою силою при конструкції Ассуанської греблі на Нілі. Єгипет зацікавлений тим, щоб продавати Італії бавовну, Італія бажала б продавати Єгиптові своє збіжжя. В Єгипті є доволі численна італійська колонія, якої економічне становище й культурні інтереси вимагають урегулювання шляхом приязної інтервенції держави-матерника. Можна подати ще багато інших пунктів, в яких збігаються інтереси обидвох країн.

Якби керманич італійської політики обмежив ціль своєї подорожі до Єгипту тільки такою скромною програмою, він міг би бути задоволений своїми досягненнями. Його вітали й приймали в Каїро з великими почестями, бо єгиптяни пам'ятають, що італійський уряд уже кілька разів деклярував свої симпатії до емансипаційних прагнень арабського світу, з яким Італія, після втрати колоній в Африці, не має спірних питань. Розмови між Фанфані й Нассером відбувалися в атмосфері щирої дружби. Наслідком розмов обох державних мужів було підписання низки договорів про збільшення італійсько-єгипетського товарообміну та про права італійської національної групи в Єгипті. Коротко кажучи, Італія досягла добрих успіхів у нормалізації взаємин з Єгиптом. Але такі двосторонні справи не треба було роздувати як нібито велику міжнародну політику.

Річ в тому, що амбіції італійського уряду були куди більші. Читаючи італійські часописи напередодні виїзду Фанфані, можна було думати, що в руках італійського прем'єра лежить місія великого міжнародного значення. З голосів римської преси виходило, що ціллю зустрічі Фанфані з Нассером було покласти раз назавжди край арабсько-совєтській співпраці і спинити пенетрацію Середнього Сходу Совєтським Союзом. Виходили, далі, такі фантастичні речі, що для цієї місії голова італійського уряду дістав не тільки благословення, але й мандат західніх держав. На шпальтах італійської преси можна було читати твердження, нібито Фанфані запропонує Нассерові від імени західніх держав економічну допомогу на велику скалю, і що інтервенція американських капіталів на Середньому Сході йтиме за посередництвом італійських та німецьких фірм. Ось ще один приклад, як італійська преса перебільшувала значення подорожі Фанфані. Від часу Суезької кризи була це перша візита голови уряду західньої держави до Єгипту. В інтерпретації італійської преси названо цей факт „рукою Заходу, простягненою до арабського світу", і „першим офіціяльним виявом приязни Заходу до всього, що репрезентує президент Нассер, як лідер арабського націоналізму". Італійським урядовим колам здавалося, що Фанфані спонукає Нассера порвати з большевиками, відігравши таким чином ролю посередника між Заходом та Середнім Сходом, і що від того зросте престиж Італії та скріпиться позиція теперішнього уряду.

Ці великі надії і передбачення виявилися цілком безпідставними. У довжезному офіціяльному комунікаті, проголошеному після закінчення каїрських розмов (до речі, він у вісім разів довший від комунікату, який повідомляв про вислід зустрічі де Голя з Аденауером місяць тому), нема ні словечка про далекосяжні проблеми співпраці арабського світу з Заходом.

Про брак політичного реалізму італійських урядових кол говорять промовисто наступні факти. Коли літак, що ним летів Фанфані, приземлився у Каїро, на летовищі стояли вже два інші літаки, обидва совєтської продукції. Одним із них прилетів прем'єр Східньої Німеччини, Гротеволь, другим — міністер комунікації Чехо-Словаччини. Власне тоді, коли в Каїро був Фанфані, Нассер уклав з Гротеволем договір про встановлення консулярних взаємин з комуністичною Німеччиною і в публічній заяві проголосив ще раз „невтральність": зовнішня політика Нассера буде й далі грою на двох шахівницях.

Отже, спроба італійського уряду повести самостійну зовнішню політику зазнала невдачі. В політиці, зокрема зовнішній, небезпечно брати бажання за дійсність, бо це — ділянка, в якій рішає реальна сила, а сучасна Італія ні політично-мілітарної, ні фінансової сили не має.

Не без заздрощів дивляться італійці на економічний розквіт Німеччини та на ріст престижу Франції під владою де Голя. Їх національна гордість страждає від того, що великі потуги ставляться до них легковажно. Мабуть, на фоні враженого почуття національної гордости і тугою за величчю зродилися ілюзії щодо значення єгипетської подорожі.

Б. Романенчук

ЩЕ ПРО МОВУ І ПРАВОПИС

Якось так виходить, що я мушу бути опонентом достойного Володимира Дорошенка, якого я вельми респектую, але з яким не завжди погоджуюся. Цим разом я не погоджуюся з деякими його думками відносно правопису, який ми звикли називати академічним, а дехто називає большевицьким. На цю тему В. Дорошенко надрукував статтю в „Свободі" п. з. „Паки й паки", в якій порушує справу нашого правопису і лає його за те, що він, мовляв, правопис такий то і такий. Не хочу повторювати тих висловів і думок, бо в цьому випадку хочу сказати кілька слів про справи, в яких я з дир. Дорошенком погоджуюся. А погоджуюся в двох точках: 1. що академічний правопис має недоліки і 2. що ті недоліки можна й треба вже виправити, а це можуть і повинні зробити обидві наші наукові установи. Але й у цих двох точках я не зовсім погоджуюся з дир. Дорошенком. Наприклад, він каже, що обидві наукові установи повинні доручити своїм комісіям перевести зміни правопису. Я ж думаю, що обидві комісії (які?) не можуть цього зробити, бо цю справу повинна вирішити спеціяльно скликана правописна конференція. Обидві наші наукові установи повинні вибрати дві окремі три- чи п'ятичленні правописні комісії, які мали б солідно і науково опрацювати новий проєкт правопису, а потім обидві установи скликали б правописну конференцію, яка цей проєкт затвердила б.

Але ця конференція мала б завданням не тільки затвердити новий правопис чи зміну правопису, але мала б бути, певною бодай мірою, і протестом перед усім вільним світом проти московського поневолення української мови, української науки, української вільної думки, ну, і проти московізації українського правопису. Протест-маніфестація тим більше потрібна, що досі в нас у цій справі не було ніякого гострішого виступу. Що він буде безуспішний, хай це не буде для нас зneохотою, бо самий факт, що такий протест буде, має вже своє значення. А наше становище таки треба якось виявити. Інакше „міродайні чинники" там будуть думати, що ми з усім, що проходить там у ділянці мови, погоджуємось. А така конференція покаже, що ні. Вона схвалить протестні резолюції проти поневолення української науки, мови, літератури, розішле ці резолюції всім науковим установам вільного і невільного світу і скаже їм своє слово, бо вони нічого не знають, вони цілковито не поінформовані в цих справах, і знають більш московську науку, московські наукові досягнення, а не знають того, що українська наука поневолена і що українською мовою можуть бути друковані тільки речі „для домашнього вжитку". А коли українською мовою не друкуються наукові твори, то українську мову у вільному світі не респектують ні в школах, ні в університетах. Про поневолення української науки й української мови ми маємо обов'язок дати знати всьому світові і маємо обов'язок протестувати проти поневолення мови. А крім того маємо обов'язок зберігати чистоту української мови (і правопису), отже маємо вживати такого правопису, який вповні відповідав би духові української мови і був би протиставленням правописові большевицькому, на московський зразок. Отже, для самої хоч би маніфестації таку правописну конференцію варто скликати і робити потрібну нам пропаганду.

Щождо суті самої справи, то я гадаю, що вже давно час перевести ревізію харківського правопису, бо вже 30 років минає цього року від його ухвалення в Харкові 1929 р., отже, хоч би це був і найкра-

(Закінчення на стор. 4)

ОЙ, ПРЯДУ Я . . .

Ой, пряду я пасмо льону,
Гратись мислям не бороню,
Закружляти веретеном,
Тихо сплисти з уст іменом;
Вириваючись із рук,
Креслити нитками лук
І повторно
— знов і знов —
Битись пташкою в вікно.

ОКСАНА ЛЯТУРИНСЬКА

Андрій Кігічак

З АКТІВ НЮРНБЕРЗЬКОГО ПРОЦЕСУ

(1)

Незавидне положення нашої скитальщини в Німеччині погіршували інсинуації непокликаних людей, які закидали нам співпрацю з німцями, за що, мовляв, ми втішалися спеціяльними з їхнього боку привілеями. Ці інсинуації поширювано, зокрема, між урядовцями УНРРА, а згодом ІРО, що мало практичні наслідки при всіляких скринінгах. Атакуючий не завжди попадав на нашу політично вироблену людину, яка зуміла б ті закиди спростувати. А вже як довго тривало, поки переконано кого слід, що дивізія „Галичина" була створена в українському, а не німецькому інтересі. Жаль, що книжка, приблизний зміст якої реферую, не появилася скоріше, щоб ті, які так голосно заявляли про наші „привілеї" з німецької сторони, могли переконатися із стверджень самих німців, як ті „привілеї" виглядали для українського народу на окупованих теренах.

Отже, Союз польських адвокатів видав у Варшаві в 1956 р. книжку на 550 сторінок, під заголовком „Дзєннік Ганса Франка" (кол. губернера Генерального Губернаторства). Автором книжки є д-р Станіслав Піотровський, член польської делегації, яка підтримувала оскарження на Нюрнберзькому процесі. У передмові автор заявляє, що делегація їхала на процес майже з порожніми руками, бо те, що вона везла, були загальникові, всім відомі факти, але ніякий конкретний матеріял для світового трибуналу, як підстава до винесення присуду. Щойно в Нюрнберзі довідалися вони про 38 томів щоденника кол. губернера Франка, де на 11,000 сторінках машинового письма він сам поміг полякам збудувати акт обвинувачення проти себе.

У згаданих томах зафіксовано не тільки всі засідання Франкового уряду, його промови, зарядження, але також реферати та проєкти всіх його рефератів. Мало того, Франк по повороті з кожної поїздки, чи то до головної ставки Гітлера, чи до таких „бонзів" як Гіммлер, Ґеббельс та інші, диктував із свого записника стенографістці перебіг розмов, повторював зарядження та акти, ним підписані, і велів зшивати все це в цілі томи. Виходить, що Франк, який добровільно віддався в руки американцям 4 травня 1945 р. у Нойгаві і передав їм свій щоденник, тим самим став коронним свідком не тільки проти самого себе, але й проти всіх тих осіб, промови та зарядження яких відносно населення Генерального Губернаторства були в щоденнику зафіксовані. Інакше і ми не довідалися б, як то німецька верхівка „шила чоботи" українцям. І хоча в книжці є багато перед тим непублікованого ревеляційного матеріялу, ми поцікавилися лише тим, який стосується нас. Першу згадку про українців знаходимо на стор 38-ій. Тут читаємо, що з ініціятиви Ріббентропа Кайтель наказав Канарісові спровокувати в Галичині українське повстання, щоб у такий спосіб дати притоку до вимордування поляків та жидів, при чому всі польські господарства мали бути спалені. В стенографічному протоколі із засідання партії НСДАП в дні 14 січня 1944 р. (стор. 46) занотовано заяву Франка про те, що коли німці виграють війну, то з поляків і українців має бути зроблена „сіканина". На сторінці 60-ій зацитоване зарядження Франка, згідно з яким за кожного забитого німця належить розстрілювати по 10 польських або українських закладників. На стор. 84-ій занотоване бажання Гіммлера знімчити лемків та гуцулів, бо, мовляв, більшість їх германського походження. На стор. 88 Франк погоджується з думками референтів творити комісаріяти тільки в Естонії, Латвії, Литві, Білорусі та Україні, з тим, що Генеральне Губернаторство разом з Галичиною стає німецькою колонією. На стор. 99-ій Франк заявляє, що проблемою виживлення на терені ГГ 600-700 тисяч українців не думає журитися, бо вони — спритні в тій ділянці і самовистачальні. А якщо прийдеться і їм дещо допомогти, то тільки в розмірах, яке наказує положення супроти поляків. На стор. 100-ій він навіть остерігає своїх підвладних, що українців, зайнятих в адміністрації ГГ, належить трактувати на один ступінь нижче як поляків, якщо йде про льояльність супроти німців.

Автор книжки присвячує українцям окремий 22-ий розділ п. з. „Відношення Франка і гітлерівської адміністрації до українського населення в Генеральному Губернаторстві". В наказі з 3 травня 1940 р. Франк вимагає на зайнятих теренах ділити на племена: українців, гуралів, лемків та гуцулів (останніх у 1940 р. ще не мав під собою), і, згідно з засадою австро-угорської монархії „дівіде ет імпера", стосувати до кожного іншу політику. Автор книжки признає, що Франк уміло використовував настрої українців супроти поляків, які в роках свого панування ((1919-1939) не зуміли унормувати українцям життя в своїй державі. Франк передбачає задержати українцям їхню Церкву, культуру, мову та організацію самодопомоги, але відкидає без дискусії спробу творення Самостійної України і виключає будь-яку організацію народної спільноти як селянської партії („людовеґо строннїцтва").

На засіданні у Франка в дні 2 березня 1940 р. капітан Геролїс зреферував українську справу в такий спосіб, що їхні села належить обсадити конфідентами, а з військово вишколених українців творити охорону промислових об'єктів („Веркшуц"). Але він мав сумніви, як далеко можна числити на ті відділи, на випадок поважнішої ситуації. У фабриках — сказав Геролїс, — трапляються бійки між членами поодиноких націй, але їм належить потурати, якщо вони не загрожують самим фабрикам. Не можна допустити, — твердив він далі, — до якогонебудь об'єднання поодиноких партій у великий національний союз. Політика на тих землях може бути тільки німецькою, і, якщо зайде потреба, то коштом України.

На цьому самому засіданні бригадир СС Штрекенбах заявив, що особи, прийняті до Української Самооборони (такого собі щось не пригадую), по перевишколі, як знавці теренів, будуть використовувані як помічні сили німецької поліції. Але . . . не можна з них творити окремих „самостійних відділів, і то ще під їхньою власною командою, бо одного дня можуть поставити вище свій, український інтерес.

Це був день, присвячений виключно українським справам, бо під кінець забрав ще голос Франк і звернув увагу на те, що українці вважають ГГ як засіб до об'єднання всіх українських земель, а до цього не вільно допустити. І тому він доручає всім своїм підлеглим в офіційних промовах до українців уникати слів „Велика Україна", звести до мінімуму вивішування при всяких нагодах українських прапорів, а самих українців не трактувати як представників власної держави.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Перший виступ хору „ДЗВОНИ"

В 1943 році, в часи лютої другої світової війни відбувався в цілій Західній Україні великий конкурс хорів, в якім брали участь всі міські, містечкові і сільські хори. До кінцевих змагань, які торжественно відбулися у Львові, допущено кількадесять хорів з різних закутин Галицької Землі. Прибувши до Львова, всі співаки, числом понад 1200 осіб, під проводом своїх диригентів і членів жюрі пішли походом на Святоюрську Гору, щоб поклонитися великому Князеві Української Католицької Церкви, Митрополитові Андреєві.

Промовляючи до співаків, диригентів і представників української музики, Митрополит сказав: „Діти мої, не минайте церковних хорів, старайтеся якнайбільше співати в церкві, а Боже благословення буде над вами і над вашими родинами".

Цією розповіддю про цю маркантну подію з часів війни закінчив інж. В. Богачевський свою промову, що відкривала Академію в пошану Митрополита Андрея, влаштовану в Ню Йорку в неділю 14-го грудня 1958 р. Українським Церковним Хором „Дзвони".

Інж. В. Богачевський, голова хору „Дзвони", що повстав у Ню Йорку при парохії св. Юрія, промовляючи на відкритті Академії, яка згромадила в великій авдиторії наймодернішої української школи ім. св. Юрія понад 1000 людей з усіх шарів суспільства, ствердив, що серед усіх найлютіших переслідувань, яких зазнає Україна від жорстокої Москви, найстрашніших ударів зазнала наша Церква. Винищуючи українську культуру, москалі в першу чергу руйнують наше релігійне життя, винищуючи церкви, закриваючи монастирі, і фізично ліквідуючи нашу єрархію і духовенство. Великих втрат зазнали збоку ворога зокрема наша релігійна музика, а кожний дальший рік московського володіння на Україні приносить дальші важкі втрати.

Хор „Дзвони" поставив собі завдання плекати українську релігійну музику, щоб бодай частинно вирівняти ці втрати, які ми понесли на рідних землях. Зокрема, хор хоче співати наших чудових церковних пісень, відшукувати і збирати оригінальні твори нашої церковної музики, і створити таким чином підстави до видання друком збірника української релігійної музики, для користування майбутніх поколінь.

Залишаючи за знавцями фахову оцінку виступу хору „Дзвони" на Академії, треба вже сьогодні ствердити, що цей хор в теперішній хвилині, це єдина такого рівня одиниця в Америці серед нашої громади. Нема в тому й ніякого дива, коли взяти до уваги сили, якими диспонує хор — в першу чергу з уваги на особу його голови інж. В. Богачевського, якого не лише співацькі але й організаційні здібності знає добре українська громада в Ню Йорку. Пригадуємо, що інж. В. Богачевський був тим, який довів два роки тому до великого з'їзду абсольвентів львівських високих шкіл і що ця імпреза дала кілька тисяч долярів на фонд видання англомовної книги про Львів. Тому, треба сподіватися, що завдання хору „Дзвони" будуть напевно виконані.

Далі, особа диригента Богдана Крушельницького, співпраця музики цієї міри як Ігор Соневицький (акомпаніював солістові Юрієві Богачевському, молодому добре відомому з виступів на концертах і в американському радіо, бас-баритонові) і цілий ансамбль хору, який не раз вже чули вірні, що приходять на Богослужбу в 12-ій годині до церкви св. Юрія і, що, може, ще важніше — участь в хорі молодих, талановитих співаків, як Олег Богачевський і інші. Приємно вражав на Академії власне цей факт, що управа хору зуміла нав'язати співпрацю з молодим поколінням, якого ще один представник, Ярема Шуган справді по-мистецьки виголосив поезію Богдана Лепкого „В Храмі святого Юрія".

Коли взяти до уваги ще й те, що доповідачем в цій величавій і незвичайно культурній імпрезі був наш відомий мистецтвознавець і сам співак, ред. М. Островерха, стає ясно, чому сміло можна назвати цю Академію одною з найкращих імпрез Н. Йорку.

Цілість викликала незвичайно позитивне враження і то не лише в наших людей, але й у присутніх чужинців (поляки й інші), які з захопленням висловлювались про мистецький і культурний рівень імпрези.

Вже перший публічний виступ „Дзвонів" дав доказ, що маємо до діла з поважною, культурною одиницею, якій бажаємо якнайкращих успіхів.

О. Л.

80-ліття о. Митрата Петра Білона

4-го січня ц. р. звершилося 80 років з дня народження одного з найбільш відомих та заслужених священиків - діячів Української Православної Церкви в ЗДА. Його особа, громадянські й церковні заслуги та діла відомі не лише українцям в ЗДА та Канаді, але й на Батьківщині. По всіх закутинах світу, де живуть українці, постать цього ревного слуги Божого престолу, письменника, видавця і громадського діяча — добре відомі.

Цей вірний слуга свого Народу й Церкви походить зі старого українського козацького роду. Батько ювілята був головою міста Василькова на Україні та втішався великою пошаною мешканців цього города. По закінченні гімназії Ювілят вступив на державну службу, але в 1911 був взятий до війська. З вибухом революції в 1917 р. Петро Білон брав активну участь в праці над організац. Української Військової Авіяції, а в 1919 р. вступив на Богословський факультет в Кам'янці-Подільському. Священичий сан прийняв він вже на еміграції, в польському таборі полонених. По ліквідації таборів о. П. Білон виїхав в 1924 р. до Канади і там працював в ряді парафій УП-Церкви, стаючи їх основоположником. В 1930 р. переїхав до ЗДА, де перебував на парафіях в Честер, Па., Джансон Ситі, Н. Й., Трентоні, Н. Дж., Клівленді, Огайо, Вунсекет, Р. Ай. та інших — скрізь високо цінений за свої релігійні й громадянські чесноти.

За своє довге, трудолюбне життя о. Ювілят багато працював пером, видав друком поважне число книжок, історичного й церковно-релігійного змісту, редагував також чимало журналів. Був довгими роками членом Консисторії УПЦеркви в ЗДА, також членом головнопо Проводу ЗУАДК-у і УККА. Також від давна є членом НТШ. На рідних землях, як теж під час своєї скитальщини в Польщі, причинився багато до українізації Православної Церкви, був одним із перших перекладачів церковних Богослужб на українську мову та автором численних видань на цю тему. Під час свого душпастирювання на останній своїй парафії в Джінет б. Питтсбурґу (де тепер проживає на емеритурі зі своєю Пані-маткою, Добродійкою Клявдією) видавав „Бібліотеку Християнина". Зокрема ж велике признання здобув собі вартісними для пізнання української минувшини — „Спогадами", що їх видав Ювілят у двох томах, третій том друкується в Арґентині. Ці „Спогади" прийнято скрізь з признанням, чимало рецензентів ставило їх у ряд найкращих українських публікацій з ділянки мемуаристики наших чільних людей старшого покоління.

Своїм чистим характером, своєю ідейністю та відданістю праці о. Ювілят здобув собі пошану й любов всіх тих, що мали змогу з ним працювати, чи тільки зустрічатися — на Рідних Землях, в б. Польщі, в Канаді та зокрема в ЗДА. В кожній ділянці церковного й громадського життя Ювілят відзначався надзвичайною пильністю, солідністю та ентузіязмом праці, що не покидає його й тепер, на старості трудолюбного життя. Живо інтересується всім нашим життям, остає й надальше в контакті з широкими колами нашого громадянства, хоч і не вільно йому багато читати й писати, з огляду на перетомлені очі — десятками років своєї муравлиної праці пером. Свою цінну переписку зі сотками чільних наших людей за останніх 50-ти років і більше і масу іншого матеріялу о. Ювілят переслав до центрального Архіву - Бібліотеки при Осередку УПЦеркви в ЗДА, в Бавнд Брук, Н. Дж. Майбутній наш історик знайде там багато автентичного матеріялу до пізнання неодного інтересного періоду нашого державного і громадського життя, в Европі й на цілому континенті. Покищо публікація деяких матеріялів, так пильно все життя збираних Ювілятом, з різних причин не вказана. Лише малу частину з довголітнього свого контакту із визначними особистостями нашого національного й церковного життя за останнє пів-сторіччя використав о. П. Білон у своїх вартісних „Спогадах".

Від імені тих численних наших людей, що довгими роками знали о. митрата П. Білона, що мали приємність з ним працювати, творити нев'янучі національно-церковні і громадські цінності, бажаємо о. Ювілятові, з нагоди його 80-річних роковин якнайдовше втішатися добрим здоров'ям, радіти ділами своїх рук і свого патріотичного, а з релігійного боку — дійсно праведного серця.

М. Ф.

САТЕЛІТ-РАКЕТА „АТЛАС" МАЄ ВПАСТИ КОЛО 21 СІЧНЯ

Вашинґтон. — Ляборатория фльоти повідомляє, що сателіт-ракета „Атлас", випущений 18-го грудня, має впасти в атмосферу і знищитися вже в найближчому часі, коло 21-го січня ц. р. Після того дня кружлятимуть довкола Землі американський сателіт „Венґард", який має соняшні батерії і совєтський „Спутнік III". „Ванґард" має ще кружляти 200 років, а „Спутнік" тільки рік. Крім того ще кружляє два американські сателіти „Експлорер I" і „Експлорер III", але вони обидва мовчазні, бо їх радіові стації знищені. Вони можуть кружляти від 3-ох до 5-ох років.

● **Міністер** закордонних справ польського екзильного уряду в Лондоні, Александер А. Завіша, відзначив золотим медалем заслуги двох американців польського походження: пароха костелу св. Антонія в Джерзі Ситі о. Ліо Гана і посадника того ж міста Чарлза Вітковського.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗДА

Комісія УВАН у ЗДА для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом влаштовує Конференцію на тему „Національні опозиції в комуністичних партіях Республік СССР" з доповідями: Антін Адамовіч — Білоруська ССР; Іллія Гольдман — Грузинська ССР; Гарін Султан — Татарська ССР і Всеволод Голубничий — Українська СССР. Конференція відбудеться в будинку Українського Інституту Америки, 2 Е. 79 вул. Н. Й., Бібліотечна заля, в суботу, 24-го січня 1959 року о год. 5.30 вечором. Вхід вільний.

Керівництво Комісії

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи" надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 15.

Ім'я	Сума	Ім'я	Сума
Г. Жеребняк, Акрон	$ 10.00	Я. Зубаль, Дітройт	2.00
М. Кобилянський, Ню Йорк	9.00	Л. Фесолович, Тейлор	2.00
Д-р Р. Сочинський, Бруклин	5.00	В. Мудрий, Йонкерс	2.00
С. Куропась, Шикаго	5.00	Ю. Ференцевич, Джерзі С.	2.00
Д-р М. Орловський, Бранcвік	5.00	М. Семків, Шикаго	2.00
М. Овчар, Глендейл	5.00	Й. Флис, Шикаго	2.00
М. Томко, Шикаго	5.00	Л. Струз, Шикаго	2.00
Б. Лотоцький де Веліґост, Фляшінґ	5.00	І. Бараник, Шикаго	2.00
Ю. Колісник, Дітройт	4.00	В. Дмитрів, Ню Бранcвік	2.00
Б. Рак, Лонґ Айленд С.	4.00	А. Олійник, Ню Йорк	2.00
В. Ваґнер, Мартінсвіл	4.00	П. Гила, Елизабет	2.00
П. Бріцький, Джерзі Ситі	4.00	М. Марияк, Монтреал	1.00
А. Галелюк, Ню Бранcвік	4.00	Д. Михайлишин, Шикаго	1.00
Й. Шевчук, Нюарк	4.00	М. Іванюк, Сиракюз	1.00
П. Гуа, Бруклин	4.00	М. Драґанчук, Бейон	1.00
А. Дуда, Филаделфія	4.00	Д. Фортуна, Елизабет	1.00
М. Пасічник, Ню Йорк	4.00	І. Макаренко, Патерсон	1.00
Г. Гарасим, Шикаго	4.00	С. Романський, Бруклин	1.00
М. Качмар, Есбурі	4.00	С. Новацький, Палмертон	1.00
Н. Яремко, Ріджвуд	4.00	Т. Урманець, Скрентон	1.00
К. Губаль, Ром	4.00	Р. Флюнт, Филаделфія	1.00
Й. Галонка, Бруклин	3.00	Н. Морґин, Бруклин	1.00
Й. Друґон, Ню Йорк	3.00	П. Тилятник, Филаделфія	1.00
М. Штука, Бріджпорт	3.00	Р. Гриб, Клейвіл	1.00
Н. Кіндзерський, Бетлегем	2.00	Г. Фотт, Ню Брітейн	1.00
А. Кухар, Бруклин	2.00	С. Волянський, Бріджпорт	1.00
А. Боровецька, Фила.	2.00	Т. Зборовський, Ню Брітейн	1.00
В. Шпирка, Нюарк	2.00	П. Ярема, Кензас Ситі	1.00
М. Квасюк, Перт Амбой	2.00	Ф. Калитчук, Трентон	1.00
А. Кунка, Елизабет	2.00	О. Бугайський, Фила.	1.00
Р. Литвин, Бруклин	2.00	Т. Данилюк, Пеорія	1.00
С. Ладамай, Джерзі Ситі	2.00	Й. Тарнавський, Н. Бранcвік	1.00
І. Лазорик, Ню Йорк	2.00	Й. Бережницький, Нюарк	1.00
Е. Тутко, Йонкерс	2.00	М. Дикий, Шикаго	1.00
Д-р А. Банах, Нюберрі	2.00	М. Салата, Ню Гейвен	1.00
О. Бардахівський, Шикаго	2.00	Ф. Сомик, Амстердам	1.00
Ю. Дичій, Ню Йорк	2.00	С. Савка, Ню Йорк	1.00
М. Фемяк, Балтік	2.00	І. Сохан, Вудкліф Лейк	1.00
П. Дичко, Фляшінґ	2.00	Л. Старух, Нюарк	1.00
С. Ференц, Джерзі Ситі	2.00	В. Шмуляк, Гілсайд	1.00
М. Гузар, Ню Йорк	2.00	Т. Сениця, Боффало	1.00
В. Галичин, Рінґовс	2.00	П. Слівінський, Бріджпорт	1.00
М. Губка, Шикаго	2.00	М. Сімків, Филаделфія	1.00
П. Гавриленко, Говстон	2.00	Г. Зотовський, Ню Йорк	1.00
І. Гумовський, Асторія	2.00	В. Гаврилець, Бостон	1.00
Р. Іваницький, Бронкс	2.00	Г. Галамушка, Дітройт	1.00
М. Цибрівський, Бруклин	2.00	Я. Годованець, Шикаго	1.00
А. Сверид, Бруклин	2.00	І. Гринів, Шикаго	1.00
С. Сенейко, Филаделфія	2.00	Й. Гнатка, Шикаго	1.00
А. Швець, Мінеола	2.00	Е. Мацак, Джерзі Ситі	1.00
О. Стефанишин, Бруклин	2.00	М. Олексів, Ню Йорк	1.00
Проф. П. Савчук, Джерзі С.	2.00	Л. Котко, Шикаго	1.00
Й. Скозиріз, Елктон	2.00	А. Еванський, Нюарк	1.00
Я. Гоїв, Дітройт	2.00	В. Сушко, Сикесвіл	1.00
С. Турчин, Шикаго	2.00	М. Кульчицький, Гобокен	1.00
Й. Паладій, Асторія	2.00	о. А. Мельник, Филаделфія	1.00
І. Грецак, Ст. Пол	2.00	М. Політило, Геркімер	1.00
І. Хребет, Елизабет	2.00	А. Процайло, Филаделфія	1.00
Т. Тилявський, Ню Йорк	2.00		
А. Бернадин, Джолієт	2.00	Разом	$ 257.00
Т. Гладкий, Нюарк	2.00	Раніше проголошено	$ 3,581.75
о. Л. Павлович, Асторія	2.00		
П. Барнич, Асторія	2.00	Разом	$ 3,838.75

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Торонто, Онт.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ

Згідно з постановою Президії КУК і Першого Провінційного З'їзду КУК, що відбувся в днях 13 - 14 грудня в Торонті, Екзекутива Відділу КУК на своїм засіданні з дня 25 грудня вирішила запросити до співучасти в цьогорічних святкуваннях Лігу Визволення України і Спілку Української Молоді та всі національні організації, що ще знаходяться поза Комітетом Українців Канади, щоб по соборницьки відзначити 41-шу річницю проголошення Державности України і 40-ву річницю об'єднання українських земель, з нагоди 22 січня 1918 і 1919 років.

Дня 5-го січня відбулося спільне засідання представників згаданих організацій, на якому обговорено справи влаштовання згаданого Свята і вибрано Діловий Комітет у складі Мирослав Романюк — голова, Іван Боднар — заступник, д-р Степан Росоха — секретар, д-р Павло Охітва та п. П. Волошин — члени.

Свято Соборности і Державности відбудеться в Массей Гал, в неділю, 1-го лютого 1959 р. в год. 7,30 вечора. На головного промовця запрошено кол. посла і заступника предсідника Варшавського Сойму п. Василя Мудрого, що тепер є директором канцелярії УККАмерики. В мистецькій частині візьмуть участь жіночі хори „Арфа" і „Чайка" та чоловічий хор СУМ-у „Прометей" під керівництвом проф. Лева Туркевича. Запрошено також солістів-співаків.

Діловий Комітет робить ще інші старання, щоб Свято Державности і Соборности випало якнайкраще, велично і достойно. Мають відбутися ще пресові конференції з англомовною пресою.

Українське Громадянство Метрополії Торонта гідно зустріне і відзначить ці дві світлі події в житті українського народу і вже тепер активно підготовляється, щоб Массей Гал була цілковито заповнена!

Р. С.

Дітройт, Міш.

Загальні Збори УСТ „Черник"

Річні Загальні Збори УСТ „Черник" припали цього року на 4-го січня 1959 р., дещо раніше як звичайно з тої причини, що в цьому році припадає „Десятиліття Черника", і новій Управі дано більше часу для підготовки до святкувань ювілею.

1958-ий рік був для УСТ „Черник" доволі успішний і під оглядом спортової діяльности і фінансовим. До найбільших успіхів „Черника" в минулому 1958 році можна зарахувати турнір коп. м'яча СУАСТ -Північ в Дітройті з участю п'ятьох українських дружин, що вимагало великого вкладу праці і організаційного хисту. Другим великим успіхом була перемога тенісістів „Черника" на „Союзівці" у красвих мистецьких тенісових маганнях і в змаганнях за чашу УНСоюзу.

Неабияким досягненням можна б уважати створення ланки копаного м'яча юньйорів, які виказали не мало вміння і завзяття у зустрічах з противниками. Одинока I дружина „Черника" мала менше щастя у дітройтській лізі, бо під кінець літнього сезону опинилась на передостанньому місці табелі. Зате у сімковому турнірі в закритій залі „Черник" веде перед в табелі після вісьмох змагань перед дванадцяти іншими командами.

Новообрана Управа УСТ „Черник" на 1959 рік наступна: Микола Кавка — голова, М. Яремич — 1-ий заступник, Д. Ощудляк — 2-ий заступник; З. Брездень — секретар; А. Крупський — касир; Я. Присяжнюк і Я. Малиновський — члени Управи.

Щирі ґратуляції новій Управі, та багато успіхів! Українська Громада в Дітройті твердо вірить, що нова Управа „Черника" доложить усіх сил для гідного відзначення ювілею, а 1-ій дружині копаного м'яча бажає гарних успіхів і здобуття щонайменше мистецтва дітройтської ліги в 1959 році.

В. Дигдало

ЗВЕРНЕННЯ

МАБ ОбВУ У ФІЛАДЕЛФІЇ ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ВИДАВНИЦТВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

На основі рішення Управи Музею, Архіву й Бібліотеки Об'єднання Бувших Вояків Українців в Америці (МАБ ОбВУА) з осідком у Філадельфії, Па., звертаємося оцим до всіх українських Видавництв в ЗДА, Канаді, Західній Европі та взагалі у вільному світі з проханням, щоб почавши з днем 1-го січня 1959 р. висилали на нашу адресу свої часописи й журнали (щоденник, тижневик, місячник або квартальник), а також всі інші дотеперішні видання (книжки, брошури, календарі, летючки, листівки, відозви й плакати).

МАБ ОбВУА дістане приміщення в будинку Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК) при 866 Н. 7-ма вулиця, Філадельфія, Па. ЗДА. МАБ ОбВУА у Філадельфії має завдання: 1) збирати все про українське вояцтво, про збройну боротьбу Українського Народу за Самостійну Державу від найдавніших часів до найновіших. Головно за час відновлення української збройної сили в першій світовій війні та про війну в рядах Українських Січових Стрільців, Української Галицької Армії, Армії УНР, а потім в Карпатській Січі, І-ій Української Дивізії УНА і УПА. 2) Водночас має МАБ ОбВУА збирати всі загальноукраїнські видання (щоденники „Свобода" й „Америка") тижневики, місячники, квартальники, далі всі українські книжки, брошури, атласи, відозви, листівки і все, що появилося і появлятиметься друком зі завданням зберігати ці матеріяли, а також визначити українському громадянству (студентам гайскулів і університетів) у Філадельфії, Па.

МАБ ОбВУА засновані 2 листопада 1958 р. з приводу 40-ліття Листопадового Зриву. Прохаємо всі українські Видавництва, Товариства й Український Загал у вільному світі, а зокрема українців у Філадельфії, Па., співпрацювати і підтримувати новозаснований Музей, Архів й Бібліотеку Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці (ОбВУА) з осідком у Філадельфії, Па.

За Управу Музею, Архіву й Бібліотеки: Д-р В. Галан — голова; М. Вайда — секретар. Адреса:

Museum, Archive and Library of the United Ukrainian War Veterans of America, 866 N. 7th St., Philadelphia 23, Pa.

ЩЕ ПРО МОВУ І ПРАВОПИС

(Закінчення зі стор. 2)

пций правопис, він вже все одно вимагав би вже перевірки по 20-ти роках, бо ж мова розвивається, а розвиток має свої вимоги. А друге, цього вимагає сама справа: харківський правопис уже мертвий, його так чи так мало хто тримається, бо він не виправдав себе вповні. Мертвий він тут і мертвий там, тож чи не краще мертве поховати, а на його місце творити нове, життьове, міцніше і краще.

Я знаю, що тут є колосальні трудноці, які майже неможливо перебороти, ж їх все таки треба перебороти. Ті трудноці в традиціоналізмі УВАН, а радше деяких лише, але рішальних її членів. Вони уявляють себе подекуди спадкоємцями харківської ВУАН і не наважуються міняти того, що вона була ухвалила. А раз вона ухвалила такий то правопис, то його треба ніби триматися до того часу, коли зможе зібратися в Києві вільна Академія Наук у власній свобідній державі і ухвалить новий правопис. Бажання дуже гарне, але покищо, на жаль, не знати на як довго, побожне. Життя ставить нові вимоги, і їх треба взяти до уваги.

Для правописної конференції ми маємо всі дані: 1. вільні умовини, без московського нагана ззаду; 2. досить мовознавців (коли не більше як „там"), що є компетентні в цих справах рішати; 3. досить учителів-українців, які, звичайно, беруть участь у таких конференціях; 4. аж дві наукові установи, які компетентні такими справами займатися; 5. обов'язок протиставити московському правописові, чи помосковленому — вільний, український чи властиво всеукраїнський правопис, бо на еміграції у вільному світі є люди з усіх українських земель і з усіми особливостями мови, так що такий правопис має шанси бути найсобірнішим з усіх, які ми дотепер мали.

Я міг би й далі наводити факти, які промовляють за те, що варто й треба скликати правописну конференцію, але мені забракло б місця в одному числі газети. Я тільки хочу підкреслити, що цієї справи, як і деяких інших, не варто відкладати на той час, коли, мовляв, будемо у своїй вільній державі, бо це буде не знати коли, може бути вже по нашій смерті, а може бути й за два роки і три місяці. Коли буде за два роки і три місяці, то наші наукові установи УВАН і НТШ, вертаючись до Києва й Львова, матимуть обов'язок привезти з устійненим і виробленим українським правописом, що замінити московський. А коли вільна держава буде аж по нашій смерті, то тим більший обов'язок наших поколінь упорядкувати правопис, бо цієї справи не буде кому цього зробити. Отже, так чи так — на нас, тобто на наше покоління спадає тягар чи обов'язок упорядкувати ці справи, бодай лише для еміграційного вжитку, але я певен, що це матиме значення не тільки еміграційне.

● Французькі колоністи в Альжирі, зорганізовані в реакційній організації „Французький Альжир", видали наказ своїм послам у новому парляменті, щоб вони стали в опозицію до призначеного де Голем уряду Мішеля Дебре, з уваги на заяву до уряду замиритись з альжирськими повстанцями.

5-фунтовий ґенератор продукує стільки електрики, що 1,450-фунтові батерії

Вашингтон. — Голова Атомової Комісії Джан А. МекКон 16-го січня демонстрував в Білому Домі перед президентом Айзенгавером випродукований 5-фунтовий атомовий ґенератор, який може продукувати стільки електричної енерґії, скільки продукують 1.450-фунтові батерії. Цей ґенератор з меншій від людського капелюха, але він має велике значення, бо є наявним доказом того, що можна безпосередньо перемінювати тепло в електричну енерґію, і є милевим кроком в розвитку світла та джерелом електричної енерґії для сателітів довкола Землі. Цей ґенератор коштує тепер Комісію Атомової Енерґії 15,000 долярів, але без врахування пального з полонію. При масовій продукції ці ґенератори коштували б по 200 долярів (без пального). Але комісія додає, що на випродукування першого моделю цього ґенератора треба було полонію за 30 мільйонів долярів. Але комісія заявляє, що можна буде користуватись дешевшим пальним, і тоді один ґенератор коштував би коло 600 долярів. Голова Комісії Атомової Енерґії МекКон сказав Президентові, що якби ракета-сателіт „Атлас" мала була той ґенератор, то вона була б і досі передавала послання Президента. Білий Дім видав окреме повідомлення про цей ґенератор, який називається „Снапом III" (початкові букви від „Систем фор Нуклеар Оксілієрі Павер Проджект"), він важить 5 фунтів, його діяметер виносить 4.75 цаля і є високий на 5.5 цаля, та може перемінювати тепло на електричну енерґію. „Снап III" має велике значення не тільки для сателітів, але також і для мирних цілей на землі, де потреба малих джерел електричної енерґії.

Сенатська комісія скептично ставиться до „помірковано оптимістичної" заяви секретаря оборони

Вашингтон. — Секретар оборони Ніл МекЕлрой 16-го січня зізнавав в Сенатській Комісії Закордонних Справ і сказав, що збройні сили ЗДА ще й надалі є „вистачальні" на те, щоб „не допустити до вибуху загальної війни", якщо „СССР і його блок будуть діяти згідно зі здоровим розсудком". Демократичні сенатори Джан Дж. Спаркмен і Джан Ф. Кеннеді не є вдоволені з цих зізнань і заявляють, що ЗДА повинні з більшою енерґією працювати щоб не дозволити на те, щоб СССР він перед у продукції керованих ракет. Переслухання відбувалася за закритими дверми, і журналісти знають про нього стільки, скільки в загальному оповіли окремі сенатори, які чули секретаря оборони МекЕлроя і голову Об'єднаних Шефів Штабу генерала Натана Ф. Твайнінґа. Генерал Твайнінґ мав сказати, що зріст збросння СССР є дійсним викликом для ЗДА. МекЕлрой подав до відома стан продукції керованих ракет, з якого виходить, що здійснення урядової програми в цій ділянці спричиниться до того, щоб ця країна не стала жертвою масового знищення ще перед тим, поки можна буде почати відплатну акцію проти агресора. — Голова Центральної Розвідчої Агенції Аллен Доллес зізнавав перед 6-членною сенатською підкомісією про стан неспокоїв у світі. Він говорив про Середній Схід, ситуацію на Кубі і Далекий Схід. Але ніхто не знає, що зізнавав Аллен Доллес, бо голова цієї підкомісії сенатор Ричард Б. Рассел сказав журналістам, що звіт Доллеса був „такий секретний", що на засіданні не було навіть урядового секретаря. Сенатор Линдон Б. Джансон заповів, що він вестиме широкі переслухання в підкомісії Готовости в Сенаті і в Сенатській Комісії для Справ Аеронавтики і Космічних Просторів. Сенатор Джансон очолює ці обидві комісії. Слідство піде по такій програмі: 1. Чи ЗДА роблять все, що можна зробити для оборони цієї країни і її союзників? 2. Чи ЗДА роблять все, що можна зробити для дослідження космічних просторів?

Італійські соціялісти на роздоріжжі

Рим. — В Неаполі розпочався в четвер 15 січня ц. р. 33-ій конгрес лівого крила Соціялістичної партії під проводом Пієтра Ненні для рішення основного питання: чи ця партія має надалі залишатись під фактичним диктатом Москви і становити політичний блок із комуністами, чи вона має відважитись стати на повну самостійність та старатися за об'єднання знову з правим партійним крилом, що перебуває під проводом Джузеппе Саррагата, о одну організацію? Сам Ненні ніби схиляється до відворту від фронту з комуністами та до злуки з правими соціялістами, щоб таким чином дістати змогу приступити до міжпартійної урядової коаліції і самому дістати міністерський пост. Комуністи рішуче не хочуть до цього допустити. Серединою групу в партії Ненні становлять ті, які також хочуть унезалежнитись від Москви, але поручають дальше політичну співпрацю з комуністами, а шанси прихильників злуки з правим крилом ніби збільшила тенденція теперішнього італійського прем'єра Амінторе Фанфані — холодніше ставитись до бльоку НАТО та виявляти більшу самостійність і активність Італії в закордонній політиці, особливо в північній Африці та на Середньому Сході.

Короткі Вістки

● До лікарки Мері Мекю в Лондоні з'явився пацієнт, який, замість оповісти по свою недугу, виймив пістолю і заявив, що вибрав її собі за жертву, бо „мусить когось застрелити". Лікарка спокійно почала говорити про різні буденні справи, але назвичайний пацієнт, заявивши, що „все одно мусить когось застрелити" і „може ще вернеться", вибіг і зник на вулиці.

● Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон 24-го грудня, гріючи на ковзанах, упав і ушкодив собі плече. Після того на пресовій конференції він сказав журналістам: „Ніколи не дозволяйте, щоб мудрість вашого віку дала себе спокусити ентузіязмом молоді"!

● Сателітна комуністична преса повідомляє, що в Болгарії тисячі „білоковнірокових" службовців, урядовців та професорів зголосилися „добровільно" до фізичної праці на ріллі і по фабриках, щоб допомогти за чотири роки виконати болгарську п'ятирічку.

Демократи відбудуть конвенцію 1960 року в Лос Анджелесі

Ню Орлінс, Луїзіяна. — Окрема комісія 18-го січня вирішила, щоб Крайова Номінаційна Конвенція Демократичної партії в 1960-му році відбулася в Лос Анджелесі, Каліфорнія. Це рішення мусить бути затверджене ще Крайовим Демократичним Комітетом, але немає наймешого сумніву, що той комітет погодиться з цим рішенням. Демократи вибрали Лос Анджелес на місце своєї конвенції, яка має відбутися 11-го липня 1960 року, бо те місто дало найкращі умови. Готівкою дало воно партійній скарбниці 350,000 долярів, крім того ще й безплатне місце для проводу конвенції та інші корисні. Це буде друга демократична конвенція на Заході, бо перша була в 1920 році, коли демократи наменували були Джеймса Кокса на президента, а на його заступника Ф. Д. Рузвелта. Республікани ці вирішать справу міста, в якому відбудеться їхня конвенція в 1960 році, вже в перших днях цього тижня на нарадах в Ди Мойн в Індіяні. — Республікани мали свою конвенцію в 1956 році в Сан Франсіско і тому важко їм приймати Лос Анджелес, хоч там це будуть натискати телевізійні стації.

Американці на Кубі обороняють Фіделя Кастра

Гавана, Кубинська Республіка. — Протестантські священики зі семінарії в Матанзасі вислали депешу до президента Айзенгавера і до Сенатської Комісії Закордонних Справ, в якій просять не протестувати проти тих судів і розстрілів, які здійснює провідник повстанців Фідель Кастро, бо ті суди є справедливі. Американці не протестували проти тих численних екзекуцій, які виконав уряд Батісти, а теперішні розстріли Кастра є тільки „поміркованою" карою за вчинки Батісти. Кастро вислав свої відділи в гори, щоб знищити ті відділи прихильників Батісти, які втекли туди. Кастро заповів, що він каратиме всіх тих, які провинилися проти населення. 17-го січня повідомили з Гавани, що коло 500 військових прихильників колишнього президента Фулхенсія Батісти втекли в гори перед військовими судами Фіделя Кастра і там скриваються та ведуть партизанку, бо дістали зброю від Батісти при допомозі тягарових човнів. Коло 100 їх колишніх вояків мають ховатися в горах Ескабрайських в провінції Лас Вегас, а коло 400 в горах Сієрра Маестра в провінції Оріенте. В горах-джунглях Сієрра Маестра два роки скривався зі своїми повстанцями Фідель Кастро. В горах Ескальбрійських вже існує фронт, який відкрили прихильники Батісти, вояки регул. армії і добровольці сенатора Масферера, які воювали проти Кастра. Ім всім грозить кара смерти, і вони рішені за всяку ціну боронити своє життя. — Дружина колишнього президента Батісти пані Марта Фернандез до Батіста 18-го січня прилетіла до Ню Йорку, бо потребують її два нелітні сини, вислані туди ще перед 1-им січня. З Ню Йорку вона має відвідати свою 17-річну хвору доньку Марту та інші діти, які є в Дейтона Біч, Флорида.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

57% виборців підтримують Айзенгавера

Принстон, Н. Дж. — Директор Американського Інституту Публічної Опінії д-р Джордж Геллуп перевів опитування виборців і ствердив, що на початку 7-го відкриття сесії Конгресу тільки 57% опитуваних заявилося за ту політику, яку веде президент Айзенгавер, 32% були проти Айзенгаверової політики, а 11% не висловили своєї думки. Для порівняння популярности Айзенгавера д-р Геллуп пригадує, як виборці ставились до політики Президента на початку кожної сесії починаючи з січня 1953-го року. І так в 1953 році було за Айзенгавером 68%, проти — 7, нерішених 25, в 1954 р. за — 68, проти 22, нерішених — 10; в 1955 р. за 69, проти — 21, без опінії — 10; в 1956 р. за — 77, проти — 13, нерішених — 10; в 1957 р. за 79, проти — 11, нерішених — 10; в 1958 р. за — 60, проти 30, без опінії — 10; в 1959 р. за — 57, проти — 32, нерішені — 11. Та популярність Президента збільшуєтся, бо після виборів в листопаді 1958 р. тільки 52% опитуваних була за Айзенгавером.

Федеральна Торговельна Комісія проти фіктивних рекламових випродажів

Вашингтон. — Екзекутивний директор Федеральної Торговельної Комісії Гаррі А. Бебкок заявив, що вона буде продовжувати свою боротьбу проти фіктивних реклямових, так званих випродажів. Комісія повідомляє, що більше як 60 бизнесових концернів довідалися під час попередніх тих місяців (жовтень-грудень 1958), що Торговельна Комісія не жартує і гостро карає тих купців, які реклямуються тим способом, що подають фіктивні, вищі від нормальних ціни, і звичайні ціни є нібито на дуже багато знижені. Найбільше таких видуманих „знижок цін" було між продавцями футер. Організація купців також виступила проти несумлінних обманців і підтримала Федеральну Торговельну Комісію в її боротьбі за здорову і чесну реклямy та нап'ятнувала несумлінних купців, які обманюють населення фальшивими реклямами.

Відбудеться зустріч прем'єрів Англії і Франції

Лондон. — Англійський прем'єр Геролд МекМіллен вислав привітального листа французькому прем'єрові Дебре і при цій нагоді англійський амбасадор у Парижі сер Гледвін Джеб вистосував запрошення від МекМіллена до Дебре прибути на нараду до Лондону та взагалі висловив суґестію щодо „безпосереднього контакту". Французький прем'єр Дебре потвердив доцільність такої безпосередньої зустрічі, але висловив сумнів, чи йому вдасться виїхати з Парижу перед кінцем лютого ц. р. з уваги на дуже важливі внутрішньо-французькі справи. Нарада англійського і французького прем'єрів мала б — за коментарями преси — торкатися головно двох справ: французько - англійського економічного спору у зв'язку із небезпекою застосування західньо - европейською континентальною Господарською спільнотою дискримінаційної митної політики супроти Англії, як не члена тієї організації, — та спільної політики супроти Москви в найважливіших проблемах, зокрема ж проблемі Німеччини.

ТАРЗАН, ч. 4192. Далі активний.

Вражений трагедією Тарзан не вспів завважити, що Вест плянував йому смерть!

Підморгуючи, він витягнув ручну гранату з-за пояса, відбезпечив...

І кинув її в напрямі до здивованого мавполюда!